

Οι Αθηναίοι στρατηγοί στη Σάμο, και ιδιαίτερα ο Θρασύβουλος, ο οποίος είχε πάντα την ίδια γνώμη από τότε που είχε πρωτοστατήσει στη μεταπολίτευση, ότι δηλαδή έπρεπε ν' ανακληθεί ο Αλκιβιάδης, κατόρθωσαν τέλος, κάνοντας Εκκλησία, να πείσουν τους περισσότερους στρατιώτες. Ψήφισαν να τον ανακαλέσουν και να τον αμνηστεύσουν.

Ο Θρασύβουλος πήρε καράβι, πήγε εκεί που ήταν ο Τισσαφέρνης και έφερε πίσω στη Σάμο τον Αλκιβιάδη, έχοντας την πεποίθηση ότι η μόνη σωτηρία ήταν να μεταστρέψει τον Τισσαφέρνη για να γίνει φίλος των Αθηναίων και να εγκαταλείψει του Πελοποννήσιους. Έγινε Εκκλησία όπου ο Αλκιβιάδης διατύπωσε παράπονα για την εξορία του και τις ταλαιπωρίες που είχε υποστεί, και μετά μίλησε πολύ για την πολιτική κατάσταση, δίνοντάς τους μεγάλες ελπίδες για τα όσα θα συνέβαιναν μελλοντικά και, υπερβάλλοντας πολύ την επιρροή του στον Τισσαφέρνη, ώστε να φοβίσει τους ολιγαρχικούς της Αθήνας και να διαλυθούν γρήγορα οι πολιτικοί σύλλογοι και ταυτόχρονα να ενισχύσει την επιβολή του στους στρατιώτες της Σάμου και να τους ενθαρρύνει, ενώ οι εχθροί θ' άρχιζαν να έχουν μεγάλες αμφιβολίες για τον Τισσαφέρνη και θα έχαναν τις ελπίδες τους. Με μεγάλα, λοιπόν, λόγια ο Αλκιβιάδης υποσχέθηκε στους στρατιώτες ότι ο Τισσαφέρνης τον είχε διαβεβαιώσει πως αν οι Αθηναίοι του εμπνεύσουν εμπιστοσύνη, και όσο του έμεναν χρήματα, δε θα τους άφηνε να στερηθούν, ακόμα και αν, θα χρειαζόταν να πουλήσει το ίδιο το κρεβάτι του. Ότι τον φοινικικό στόλο που ήταν κιόλας στην Άσπενδο, θα τον φέρει για να ενισχύσει τους Αθηναίους και όχι τους Πελοποννήσιους. Τέλος, ότι ο Τισσαφέρνης θα είχε εμπιστοσύνη στους Αθηναίους μόνο όταν ο Αλκιβιάδης γυρίσει σώος στη Σάμο και του εγγυηθεί για τη φιλία των Αθηναίων.

Αφού τ' άκουσαν αυτά και άλλα πολλά, οι στρατιώτες τον εκλέξαν αμέσως στρατηγό μαζί με τους προηγούμενους και του ανέθεσαν τη γενική διαχείριση των υποθέσεων. Και τη στιγμή εκείνη κανείς τους δεν θα άλλαζε με τίποτα στον κόσμο τη διπλή ελπίδα που είχε, δηλαδή τη δική του σωτηρία και την τιμωρία των Τετρακοσίων. Και ήσαν έτοιμοι, περιφρονώντας τον εχθρό που ήταν τότε αντίκρυ τους, να ξεκινήσουν αμέσως για τον Πειραιά. Παρόλο ότι πολλοί επιμέναν σ' αυτό, ο Αλκιβιάδης αντιτάχθηκε, με όλη του τη δύναμη, στην πρόταση να φύγουν για τον Πειραιά, αφήνοντας πίσω τους τον εχθρό που ήταν τόσο κοντά. Είπε ότι πρώτ' απ' όλα έπρεπε να φροντίσουν για τον πόλεμο, αφού τον είχαν εκλέξει στρατηγό, και να πάει να βρει τον Τισσαφέρνη για τη συνέχισή του. Έφυγε αμέσως από την Εκκλησία για να πάει στον σατράπη, ώστε να δημιουργήσει την εντύπωση ότι συζητούσε μαζί του όλα τα ζητήματα, αλλά και για να παρουσιαστεί μπροστά του με κύρος ηγέτη, αφού είχε μόλις εκλεγεί στρατηγός, που θα μπορούσε από τότε και ύστερα είτε να τον βλάψει, είτε να τον εξυπηρετήσει. Έτσι ο Αλκιβιάδης ήταν σε θέση να εκφοβίζει τον Τισσαφέρνη με τους Αθηναίους και τους Αθηναίους με τον Τισσαφέρνη.

Η ανάκληση του Αλκιβιάδη

Συντάχθηκε απο τον/την Administrator

Παρασκευή, 07 Νοέμβριος 2008 10:28 - Τελευταία Ενημέρωση Παρασκευή, 07 Νοέμβριος 2008 10:31

Όταν οι Πελοποννήσιοι έμαθαν την ανάκληση του Αλκιβιάδη, αυξήθηκε πολύ η δυσарέσκεια τους εναντίον του Τισσαφέρνη, τον οποίο υποψιάζονταν και πριν. Από τότε που ο αθηναϊκός στόλος είχε παρουσιαστεί μπροστά στη Μίλητο και οι Πελοποννήσιοι δεν ήθελαν να τον αντιμετωπίσουν σε ναυμαχία, ο Τισσαφέρνης είχε δείξει ακόμα μεγαλύτερη απροθυμία να τους πληρώνει τους μισθούς και η έχθρα τους εναντίον του, που είχε αρχίσει από τότε που οι σχέσεις με τον Αλκιβιάδη, είχαν μεγαλώσει πολύ. Οι στρατιώτες, καθώς και μερικοί από τους αξιωματούχους, συγκεντρώνονταν και συσκέπτονταν μεταξύ τους - όπως το είχαν κάνει και άλλοτε - και διαπίστωναν ότι ποτέ δεν είχαν λάβει ολόκληρο το μισθό τους και ότι και τον μειωμένο αυτό μισθό δεν τον έπερναν τακτικά. Έλεγαν ότι έπρεπε ή να γίνει μια αποφασιστική ναυμαχία ή, τότε, να μεταφερθούν αλλού, σε μέρος όπου θα μπορούσαν να προμηθεύονται χρήματα. Αλλιώς τα πληρώματα θα εγκατέλειπαν τα καράβια τους. Για όλα αυτά θεωρούσαν υπεύθυνο τον Αστύοχο, που για να έχει προσωπικό όφελος, ανεχόταν τις ιδιοτροπίες του Τισσαφέρνη.

Ενώ αυτή ήταν η κατάσταση των πνευμάτων, σημειώθηκε και το ακόλουθο επεισόδιο εξαιτίας του Αστύοχου. Οι ναύτες των Συρρακουσίων και των Θουρίων - οι περισσότεροι ήσαν ελεύθεροι πολίτες και γι' αυτό ήσαν πιο απαιτητικοί - τον περικύκλωσαν και ζητούσαν, με φωνές, τους μισθούς τους. Ο Αστύοχος τους αποκρίθηκε με αναίδεια και τους απείλησε. Σήκωσε μάλιστα το ραβδί του για να χτυπήσει τον Δωριέα που συνηγορούσε με τους δικούς του ναύτες. Άμα το πλήθος το είδε, ξέσπασε σε φοβέρες, όπως κάνουν οι ναυτικοί, και όρμησε πάνω στον Αστύοχο για να τον χτυπήσει. Ο Αστύοχος τους πρόλαβε, καταφεύγοντας σ' ένα βωμό. Έτσι ξέφυγε και το πλήθος διαλύθηκε. Οι Μιλήσιοι έκαναν αιφνιδιαστική επίθεση και κυρίεψαν το φρούριο που είχε χτίσει ο Τισσαφέρνης μέσα στην πολιτεία και έδωξαν τη φρουρά. Την επιχείρηση αυτή την επιδοκίμασαν όλοι οι άλλοι σύμμαχοι και ιδίως οι Συρακούσιοι. Την αποδοκίμασε όμως ο **Λίχας**, που είπε ότι οι Μιλήσιοι και όσοι άλλοι κατοικούσαν στα εδάφη του βασιλιά, έπρεπε ν' αναγνωρίζουν την εξουσία του Τισσαφέρνη, όσο θα την ασκούσε με μέτρο, και να τον κολακεύουν έως ότου τελειώσει ο πόλεμος. Οι Μιλήσιοι θύμωσαν μαζί του και γι' αυτό και για άλλα παρόμοια και όταν αργότερα αρρώστησε και πέθανε, δεν άφησαν τους Λακεδαιμόνιους να τον θάψουν εκεί που ήθελαν.

Ενώ, λοιπόν, αυτά ήσαν τα αισθήματά τους για τον Αστύοχο και τον Τισσαφέρνη, έφτασε από τη Λακεδαίμονα ο διάδοχος του Αστύοχου, **Μίνδαρος**, και παράλαβε τη ναυαρχία. Ο Αστύοχος έφυγε. Ο Τισσαφέρνης έστειλε μαζί του κάποιον δικό του, ονομαζόμενο

Γαυλίτη

από την Καρία που ήξερε τις δύο γλώσσες για να κατηγορήσει τους Μιλήσιους εξαιτίας του φρουρίου και για να δικαιολογήσει τη δική του στάση. Ήξερε ότι οι Μιλήσιοι αντιπρόσωποι είχαν φύγει για να παραπονεθούν έντονα εναντίον του και ότι ήταν μαζί τους ο

Ερμοκράτης

, που επρόκειτο να τον καταγγείλει ότι επαμφοτερίζε και ότι, με τον Αλκιβιάδη, εργαζόταν για να αποτύχουν οι Πελοποννήσιοι. Ο Ερμοκράτης μισούσε τον Τισσαφέρνη από καιρό εξαιτίας του τρόπου με τον οποίο πληρώνονταν οι μισθοί. Όταν, αργότερα, ο Ερμοκράτης

εξορίστηκε από τους Συρακούσιους και ήρθαν στη Μίλητο άλλοι αρχηγοί του στόλου από τις Συρακούσες, οι

Πόταμις, Μύσκων, Δήμαρχος

, ο Τισσαφέρνης τον καταδίωκε με μεγαλύτερη μανία, τότε που ήταν πια εξόριστος ο Ερμοκράτης. Τον κατηγορήσε για πολλά άλλα και για το ό,τι, κάποτε, του είχε ζητήσει χρήματα. Επειδή δεν του τα είχε δώσει, είχε γίνει εχθρός του. Ο Αστύοχος, λοιπόν, οι Μιλήσιοι και ο Ερμοκράτης έφυγαν για τη Λακεδαίμονα. Ο Αλκιβιάδης, που βρισκόταν κοντά στον Τισσαφέρνη, γύρισε πάλι στη Σάμο.

Έφτασαν στη Σάμο, από τη Δήλο, οι απεσταλμένοι των Τετρακοσίων για να καθησυχάσουν το στρατό και για να τον μεταπείσουν. Ήταν εκεί και ο Αλκιβιάδης. Έγινε Εκκλησία και δοκίμασαν να μιλήσουν, αλλά στην αρχή οι στρατιώτες δεν ήθελαν να τους ακούσουν και φώναζαν ότι πρέπει να θανατωθούν εκείνοι που καταργούν τη δημοκρατία. Έπειτα όμως, αφού με δυσκολία ησύχασαν, τους άκουσαν και εκείνοι εξήγησαν ότι η μεταπολίτευση δεν είχε γίνει ούτε για να καταστραφεί η πολιτεία, αλλά για να σωθεί, ούτε για να την παραδώσουν στον εχθρό. Τούτο θα ήταν εύκολο να το κάνουν όταν οι Λακεδαιμόνιοι είχαν βαδίσει εναντίον της πολιτείας και οι Τετρακόσιοι ήσαν στην εξουσία. Εξήγησαν ότι οι Πέντε Χιλιάδες θα ασκούσαν - εκ περιτροπής - την εξουσία και ότι, αντίθετα από τα όσα, διαστρεβλωμένα, είπε ο Χαιρέας, οι συγγενείς των στρατιωτών δεν παθαίνουν τίποτε και ότι ο καθένας τους ζει στο σπίτι του απολαμβάνοντας τα όσα έχει. Τους είπαν και άλλα πολλά, αλλά οι στρατιώτες δεν πείστηκαν. Οργίστηκαν και φώναζαν ο καθένας μια γνώμη. Αλλά οι περισσότεροι ήθελαν να φύγουν για τον Πειραιά. Φαίνεται ότι στην περίπτωση εκείνη ο Αλκιβιάδης ωφέλησε για πρώτη φορά και περισσότερο από κάθε άλλον την Αθήνα. Κατόρθωσε να εμποδίσει τους Αθηναίους της Σάμου να ξεκινήσουν εναντίον της ίδιας της πολιτείας τους, οπότε ήταν φανερό ότι οι εχθροί θα είχαν κυριέψει την Ιωνία και τον Ελλήσποντο. Όπως ήταν τότε η κατάσταση, άλλος κανείς δεν ήταν σε θέση να συγκρατήσει το πλήθος. Όχι μόνο τους εμπόδισε να φύγουν για την Αθήνα, αλλά και με επιτιμητικά λόγια συγκράτησε εκείνους που οργίζονταν εναντίον των απεσταλμένων. Αυτός ο ίδιος τους έδωσε την απάντηση προτού φύγουν πίσω. Δεν είχε - τους είπε - αντίρρηση να ασκούν την εξουσία οι Πέντε Χιλιάδες, αλλά παράγγελλε να παυθούν οι Τετρακόσιοι και ν' αποκατασταθεί η Βουλή, όπως ήταν πριν, δηλαδή οι Πεντακόσιοι. Είπε ότι εγκρίνει απόλυτα όλα τα μέτρα οικονομίας που θα είχαν σκοπό να εξασφαλίσουν τον ανεφοδιασμό του στρατού. Και παράγγειλε να εξακολουθήσουν τη πολεμική τους προσπάθεια και να μην ενδώσουν στον εχθρό - και τούτο επειδή όσο η πολιτεία άντεχε υπήρχαν ελπίδες ότι μπορούσε να γίνει συμβιβασμός μεταξύ τους, αλλά εάν είτε η πολιτεία είτε το στρατόπεδο της Σάμου έπεφτε, τότε δεν θα έμενε κανείς με τον οποίο να γίνει ο συμβιβασμός. Έφτασαν στη Σάμο και πρέσβεις από το Άργος, που υπόσχονταν ότι θα βοηθήσουν τους Αθηναίους δημοκρατικούς της Σάμου. Ο Αλκιβιάδης τους άκουσε, τους ευχαρίστησε και τους έστειλε πίσω, λέγοντάς τους να είναι έτοιμοι να έρθουν όταν τους καλέσουν. Οι Αργείοι είχαν φτάσει μαζί με το πλήρωμα της Παράλου, το οποίο είχε φορτωθεί σ' ένα οπλιταγωγό, μ' εντολή να περιπολεί στα νερά της Ευβοίας. Μετά έπρεπε να μεταφέρουν στη Λακεδαίμονα τους **Λαισποδία, Αριστοφώντα, Μελησία**, πρέσβεις των Τετρακοσίων. Όταν έφτασαν κοντά στο Άργος, έπιασαν τους πρέσβεις και τους παράδωσαν στους Αργείους σαν πρωτεργάτες της ανατροπής της δημοκρατίας. Δεν γύρισαν στην Αθήνα, αλλά παίρνοντας

μαζί τους τους πρέσβεις του Άργους, έφτασαν στη Σάμο με το καράβι που είχαν.

Το ίδιο καλοκαίρι, την εποχή που είχε κορυφωθεί η αγανάκτηση των Λακεδαιμονίων εναντίον του Τισσαφέρνη για άλλους λόγους, αλλά κ' επειδή είχε επιστρέψει στη Σάμο ο Αλκιβιάδης - οι Λακεδαιμόνιοι θεωρούσαν ότι είναι πια φανερά με το μέρος των Αθηναίων - ο σατράπης θέλοντας να δείξει ότι οι εναντίον του διαβολές δεν ήσαν βάσιμες, ετοιμάστηκε να πορευτεί στην Άσπενδο όπου βρισκόταν ο φοινικικός στόλος και παράγγειλε στον Λίχα να τον συνοδεύσει. Είπε ότι θα έδινε εντολή στον ύπαρχο του **Τάμω** να πληρώνει τον μισθό στον στρατό, όσο αυτός θα έλειπε. Δεν είναι εύκολο να εξακριβωθεί ποιος ήταν ο σκοπός του που πήγε στην Άσπενδο και γιατί δεν έφερε τον στόλο από εκεί. Είναι βέβαιο ότι είχαν φτάσει στην Άσπενδο 147 καράβια. Υπάρχουν πολλές εκδοχές, η πιο πιθανή είναι ότι ήθελε να εξαντλήσει τους Έλληνες και να τους καταντήσει ανίσχυρους. Έλειψε και καθυστέρησε για να τους φθείρει και να διατηρήσει μεταξύ τους την ισορροπία, χωρίς να δίνει σε κανέναν από τους δύο την υπεροχή πηγαίνοντας με το μέρος του. Αν είχε θελήσει να δώσει τέλος στον πόλεμο, τότε θα είχε επέμβει χωρίς ενδοιασμούς. Αν είχε ενισχύσει τους Λακεδαιμόνιους, είναι βέβαιο ότι θα τους έδινε τη νίκη αφού και τότε ακόμα ήσαν μάλλον ισόπαλοι με τους Αθηναίους παρά κατώτεροί τους. Εκείνο όμως που φανερώνει τις προθέσεις του, είναι η πρόφαση που επικαλέσθηκε επειδή δεν έφερε τον στόλο. Είπε, δηλαδή, ότι τα καράβια ήσαν λιγότερα από όσα είχε δώσει διαταγή ο βασιλιάς να συγκεντρωθούν. Ο Τισσαφέρνης με όποιο σχέδιο και αν είχε, έφτασε στην Άσπενδο και βρήκε τους Φοίνικες. Σύμφωνα με την παραγγελία του, οι Λακεδαιμόνιοι έστειλαν τον Λακεδαιμόνιο Φίλιππο με δύο καράβια, για να παραλάβει τον στόλο.

Μόλις ο Αλκιβιάδης έμαθε ότι ο Τισσαφέρνης πήγαινε στην Άσπενδο, έφυγε και αυτός για εκεί, με 13 καράβια, και υποσχέθηκε στους Αθηναίους της Σάμου ότι θα τους προσφέρει μεγάλη υπηρεσία (ή θα έφερνε τον φοινικικό στόλο στους Αθηναίους ή θα τον εμπόδιζε να ενισχύσει τους Πελοποννήσιους). Καθώς φαίνεται, ήξερε από καιρό ποιές ήσαν οι επιδιώξεις του Τισσαφέρνη, ο οποίος δεν είχε σκοπό να φέρει τον στόλο. Ήθελε να τον κάνει όσο το δυνατό πιο ύποπτο στους Πελοποννήσιους σαν φίλο των Αθηναίων και αυτού του ίδιου κ' έτσι να τον αναγκάσει να γίνει σύμμαχος των Αθηναίων. Έφυγε, λοιπόν, αμέσως ο Αλκιβιάδης προς τ' ανατολικά, με κατεύθυνση την Φασήλιδα και την Κάυνο.